Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112458-p0001-1

B. H. d
3

N. 204

L 57

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112458-p0002-7

Q. Horatij Flacci de Arte Poetica liber ad Piſones.

Wittenburgi. Per Joh. Gronenbergk. 1512.

M. Jo. Arn. Ballenstedt.

GYMN. HALB.
EX DON.
THEOD. SCHMID.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112458-p0003-2

Vita Horatii

Horatius Flaccus in Venusio Apuliae oppido natus est patrem
habuit libertinum generosum ex certo habetur eum natalem fuisse [illegible] solum
circiter annis ante coniurationem huius Sergii Catilinae quo tempore celebres erant in
civitate ac poetae Valerius Catullus Licinius Calvus et Helvius Cinna et oratores
Marcus Cicero Quintus Hortensius et Sextus Catullus ac plures Varro Atacinus
et [illegible] [illegible] Orbilium Beneventanum ut ipse ait a puero audivit ac [illegible]
quia breui [illegible] in bonis tunc offerret ingenio [illegible] facili et acutissimo fuisse
traditur in inveniendis optimis [illegible] Ubi autem factus [illegible] est
[illegible] operam [illegible] studiis [illegible] se [illegible] ut [illegible] [illegible] libertinus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] videtur [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] testatur ille
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de grege
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ad [illegible] [illegible] Paulo [illegible]
[illegible] [illegible] fuisse [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] studiis et gratia
[illegible] ergo [illegible] gratus [illegible] [illegible] ut nobilior [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et nobilior esset [illegible] dignitati [illegible] [illegible]
Composuit plura [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habitus est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] testatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] Horatius [illegible] et [illegible] aliquando et [illegible] est [illegible] [illegible] fuit
[illegible] verbis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Horatius [illegible] primus
[illegible] Quintiliano teste [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel ac
et [illegible] [illegible] [illegible] traditur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] anno [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Mortuus est [illegible] [illegible] plura [illegible] [illegible]
et quinquagesimo [illegible] et quaedam plura [illegible] [illegible]

ΤΕΛΟΣ

h Umano capiti ceruicem pictor equinam
Jungere ſi velit: ⁊ varias inducere plumas
Undiqꝫ collatis membris: vt turpiter atrū
Deſinat in piſcem: mulier formoſa ſuperne:
Spectatum admiſſi riſum teneatis amici:
Credite Piſones iſti tabule fore librum
Perſimilem: cuius velut egri ſomnia vane
Finguntur ſpecies: vt nec pes nec caput vni
Reddatur forme: pictoribus atqꝫ poetis
Quid libet audendi ſemper fuit equa poteſtas
Scimus: ⁊ hanc veniam petimuſqꝫ damuſqꝫ viciſſim
Sed non vt placidis coeant immitia: non vt
Serpentes auibus geminentur: tygribus agni:
Inceptis grauibus plerumqꝫ ⁊ magna profeſſis
Purpureus late qui ſplendeat: vnus ⁊ alter
Aſſuitur pannus: cum lucus ⁊ ara Diane
Et properantis aque per amenos ambitus agros
Aut flumen Rhenum: aut pluuius deſcribitur arcus
Sed nunc non erat hijs locus: ⁊ fortaſſe Cupreſſum
Scis ſimulare: quid hoc: ſi fractis enatat expes
Nauibus ere dato qui pingitur: Amphora cepit
Inſtitui currente rota: quur Urceus exit
Deniqꝫ ſit quoduis ſimplex duntaxat ⁊ vnum
Maxima pars vatum pater ⁊ iuuenes patre digni

A ij

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112458-p0005-3

Decipimur ſpecie recti: breuis eſſe laboro.
Obſcurus fio: ſectantem leuia: nerui
Deficiunt animiq;: profeſſus grandia turget:
Serpit humi tutus nimiū: timiduſq; procelle
Qui variare cupit rem prodigialiter vnam
Delphinū ſiluis appingit: fluctibus aprum:
In vitiū ducit culpe fuga: ſi caret arte:
Aemiliū circa ludum faber imus: ⁊ vngues
Exprimet ⁊ molles imitabitur ere capillos.
Infelix operis ſumma: quia ponere totum
Neſciet: hūc ego me (ſi quid componere curem)
Non magis eſſe velim: quā prauo viuere naſo:
Spectandū nigris oculis nigroq; capillo.
Sumite materiam veſtris qui ſcribitis equam
Viribus: ⁊ verſate diu quid ferre recuſent
Quid valeant humeri: cui lecta potenter erit res
Nec facundia deſeret hunc: nec lucidus ordo:
Ordinis hec virtus erit: ⁊ Venus haud ego fallor
Vt iam nunc dicat: iam nunc debentia dici
Pleraq; differat: ⁊ preſens in tempus omittat:
Hoc amet: hoc ſpernat promiſſi carminis auctor
In verbis etiam tenuis cautuſq; ſerendis
Dixeris egregie: notum ſi callida verbum
Reddiderit iunctura nouum: ſi forte neceſſe eſt

Indicijs monſtrare recentibus abdita rerum:
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
Continget: dabiturqꝫ licentia ſumpta prudenter:
Et noua fictaqꝫ nuper habebunt verba fidem: ſi
Greco fonte cadant parce detorta: quid autem
Cecilio Plautoqꝫ dabit Romanus: ademptū:
Virgilio: Varoqꝫ: ego: quur adquirere pauca
Si poſſum: inuideor: quū ligua Catonis ⁊ Enni
Sermonem patriū ditauerit: ⁊ noua rerum
Nomina protulerit: licuit ſemperqꝫ licebit
Signatū preſente nota producere nomen:
Vt ſilue folijs pronos mutantur in annos:
Prima cadunt: ita verborū vetus interit etas
Et iuuenū ritu florent modo nata vigentqꝫ
Debemur morti nos noſtraqꝫ: ſiue receptus
Terra Neptunus claſſes aquilonibus arcet
Regis opus ſteriliſqꝫ diu palus aptaqꝫ remis
Vicinas vrbes alit: ⁊ graue ſentit aratrum
Seu curſum mutauit iniquū frugibus amnis
Doctus iter melius: mortalia facta peribunt:
Nedum ſermonū ſtet honos ⁊ gratia viuax.
Multa renaſcentur: que iam cecidere: cadentqꝫ
Que nūc ſunt in honore vocabula: ſi volet vſus:
Quem penes arbitriū eſt ⁊ vis ⁊ norma loquendi

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112458-p0007-5

Res geſte regumqꝫ ducumqꝫ ⁊ triſtia bella
Quo ſcribi poſſent numero monſtrauit Homerus.
Verſibus impariter iunctis querimonia primũ
Poſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos.
Quis tamen exiguos elegos emiſerit auctor
Grammatici certant: ⁊ adhuc ſub iudice lis eſt.
Archilochũ proprio rabies armauit iambo.
Hũc ſocci cepere pedem: grandeſqꝫ cothurni
Alternis aptũ ſermonibus: ⁊ populares
Vincentem ſtrepitus: ⁊ natum rebus agendis.
Muſa dedit fidibus diuos pueroſqꝫ deorum:
Et pugilem victorem: ⁊ equũ certamine primum:
Et iuuenum curas: ⁊ libera vina referre.
Deſcriptas ſeruare vices: operũqꝫ colores
Cur ego ſi nequeo: ignoroqꝫ poeta ſalutor:
Cur neſcire pudens praue: quam diſcere malo:
Verſibus exponi tragicis res comica non vult:
Indignatur item priuatis ac prope ſocco
Dignis carminibus narrari cena Thyeſte
Singula queqꝫ locum teneant ſortita decenter:
Interdũ tamen ⁊ vocem comedia tollit:
Iratuſqꝫ Chremes tumido delitigat ore:
Et tragicus plerũqꝫ dolet ſermone pedeſtri:
Thelephus ⁊ Peleus cũ pauper ⁊ exul vterqꝫ

Proijcit ampūllas ⁊ ſeſquipedalia verba.
Si curat cor ſpectantis tetigiſſe querela:
Non ſatis eſt pulchra eſſe poemata: dulcia ſunto
Et quocūqꝫ volent animum auditoris agunto.
Ut ridentibus arrident: ita flentibus adſunt
Humani vultus: ſi vis me flere dolendum eſt
Primū ipſi tibi: tunc tua me infortunia ledent:
Telephe vel Peleu male ſi mandata loqueris
Aut dormitabo: aut ridebo: triſtia meſtum
Vultū verba decent: iratum plena minarum:
Ludentem laſciua: ſeuerum ſeria dictu.
Format enim natura prius nos intus ad omnem
Fortunarū habitū: iuuat: aut impellit ad iram:
Aut ad humū merore graui deducit: ⁊ angit:
Poſt effert animi motus interprete lingua:
Si dicentis erunt fortunis abſona dicta:
Romani tollent equites pediteſqꝫ cachīnum.
Intererit multum dauus ne loquatur: an heros
Maturus ve ſenex: an adhuc florente iuuenta
Feruidus: matrona potens: an ſedula nutrix:
Mercator ne vagus: cultor ne virentis agelli:
Colchos: an Aſſirius Thebis: nutritus an Argis:
Aut famam ſequere: aut ſibi conuenientia finge:
Scriptor honoratū ſi forte reponis Achillem:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112458-p0009-9

Impiger : iracundus : inexorabilis : acer :
Iura neget ſibi nata : nihil non arroget armis
Sit Medea ferox inuictaqꝫ : flebilis Ino.
Perfidus Ixion : Io vaga : triſtis Oreſtes :
Si quid inexpertū ſcene committis : ⁊ audes
Perſonam formare nouam : ſeruetur ad imum
Qualis ab incepto proceſſerit : ⁊ ſibi conſtet
Difficile eſt proprie communia dicere : tuqꝫ
Rectius Iliacum carmen deducis in actus :
Quam ſi proferres ignota indictaqꝫ primus
Publica materies priuati iuris erit : ſi
Non circa vilem patulūqꝫ moraberis orbem :
Nec verbū verbo curabis reddere fidus
Interpres : nec deſilies imitator in arctum.
Unde pedem proferre pudor vetet : aut operis lex
Nec ſic incipies : vt ſcriptor Cyclicus olim
Fortunam Priami cantabo ⁊ nobile bellū :
Quid dignū tanto feret hic promiſſor hiatu?
Parturient montes naſcetur ridiculus Mus.
Quanto rectius hic : qui nil molitur inepte.
Dic mihi muſa virum capte poſt tempora Troie
Qui mores hominū multorum vidit ⁊ vrbes
Non fumū ex fulgore : ſed ex fumo dare lucem
Cogitat : vt ſpecioſa dehinc miracula promas

Antiphatem Scyllamqȝ ⁊ cū Cyclope Carybdin
Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri:
Nec gemino bellū Troianum oꝛditur ab ouo
Semper ad euentum feſtinat: ⁊ in medias res
Non ſecus ac notas auditoꝛem rapit: ⁊ que
Deſperat tractata niteſcere poſſe relinquit
Atqȝ ita mentitur: ſic veris falſa remiſcet:
Primo ne mediū: medio ne diſcrepet imum.
Tu quid ego ⁊ populus mecū deſideret: audi:
Si plauſoꝛis eges aulea manentis: ⁊ vſqȝ
Seſſuri: donec cantoꝛ vos plaudite dicat.
Etatis cuiuſqȝ notandi ſunt tibi moꝛes
Mobilibuſqȝ decoꝛ naturis dandus ⁊ annis
Reddere qui iam ſcit puer: ⁊ pede certo
Signat humū: geſtit paribus colludere: ⁊ iram
Colligit: ⁊ ponit temere: ⁊ mutatur in hoꝛas
Imberbis iuuenis tandem cuſtode remoto:
Gaudet equis canibus ⁊ apꝛici gramine campi
Cereus in vitium flecti: monitoꝛibus aſper:
Utilium tardus pꝛouiſoꝛ: pꝛodigus eris:
Sublimis: cupiduſqȝ: ⁊ amata relinquere pernix:
Conuerſis ſtudijs etas animuſqȝ virilis
Querit opes ⁊ amicitias: inſeruit honoꝛi
Commiſſe cauet quod mox mutare laboꝛet

Multa ſenem circũueniũt incõmoda : vel quod
Querit ⁊ inuentis miſer abſtinet ac timet vti :
Vel ꝙ res omnes timide gelideq; miniſtrat :
Dilator : ſpe longus : iners : auidusq; futuri :
Difficilis : querulus : laudator temporis acti :
Se puero : caſtigator : cenſorq; minorum .
Multa ferunt anni venientes cõmoda ſecum :
Multa recedentes adimunt : ne forte ſeniles
Mandentur iuueni partes : pueroq; viriles
Semper in adiunctis euoq; morabimur aptis :
Aut agitur res in ſcenis aut acta refertur
Segnius irritant animos demiſſa per aurem :
Q̃m que ſunt oculis ſubiecta fidelibus : ⁊ que
Ipſe ſibi tradit ſpectator : non tamen intus
Digna geri promes in ſcenam : multaq; tolles
Ex oculis : que mox narret facundia preſens :
Ne pueros coram populo Medea trucidet :
Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus
Aut in auem Progne vertatur : Cadmus in anguem
Quodcũq; oſtendis mihi ſic incredulus odi :
Neue minor neu ſit quinto productior actu
Fabula : que poſci vult ⁊ ſpectanda reponi
Nec deus interſit : niſi dignus vindice nodus
Inciderit : nec quarta loqui perſona laboret :

Actoris partes Chorus officiumqꝫ virile
Defendat: neu quid medios intercinat actus
Quod non propoſito conducat: ⁊ hereat apte:
Ille bonis faueatqꝫ ⁊ conſilietur amice:
Et regat iratos: ⁊ amet peccare timentes:
Ille dapes laudet menſe breuis: ille ſalubrem
Juſticiam: legeſqꝫ ⁊ apertis ocia portis:
Ille tegat commiſſa: deoſqꝫ precetur ⁊ oret:
Ut redeat miſeris: abeat fortuna ſuperbis
Tibia non vt nūc oricalcho iuncta: tubeqꝫ
Aemula: ſed tenuis ſimplexqꝫ foramine pauco
Aſpirare: ⁊ adeſſe choris erat vtilis: atqꝫ
Nondum ſpiſſa nimis complere ſedilia flatu:
Quo ſane populus numerabilis: vtpote paruus
Et frugi: caſtuſqꝫ verecunduſqꝫ coibat:
Poſtqꝫ cepit agros extendere victor: ⁊ vrbes
Latior amplecti murus: vinoqꝫ diurno
Placari genius feſtis impune diebus:
Acceſſit numeriſqꝫ modiſqꝫ licentia maior:
Indoctus: quid enim ſaperet: liberqꝫ laborum
Ruſticus vrbano confuſus: turpis honeſto:
Sic priſce motūqꝫ ⁊ luxuriam addidit arti
Tibicen: traxitqꝫ vagus per pulpita veſtem:
Sic etiam fidibus voces creuere ſeueris

Et tulit eloquium inſolitū facundia pꝛeceps
Utiliumqꝫ ſagax rerū : ⁊ diuina futuri
Sortilegis non diſcrepuit ſententia Delphis
Carmine qui tragico vilem certauit ob hircum
Mox etiam agreſtes ſatyros nudauit : ⁊ aſper
Incolumi grauitate iocum tentauit : eo ꝙ
Illecebꝛis erat ⁊ grata nouitate moꝛandus
Spectatoꝛ : functuſqꝫ ſacris ⁊ potus ⁊ exlex :
Uerū ita riſoꝛes : ita commendare dicaces,
Conueniet Satyros : ita vertere ſeria ludo :
Ne quicūqꝫ Deus : quicūqꝫ adhibebitur heros
Regali conſpectus in auro nuper ⁊ oſtro
Migret in obſcuras humili ſermone tabernas
Aut dum vitat humū : nubes : ⁊ inania captet
Effutire leues indigna Tragedia verſus
Ut feſtis matrona moueri iuſſa diebus
Intererit Satyris paulum pudibunda pꝛoteruis
Non ego inoꝛnata ⁊ dominantia nomina ſolum
Uerbaqꝫ Piſones Satyroꝛum ſcriptoꝛ amabo :
Nec ſic enitar tragico differre coloꝛi
Ut nihil interſit : Dauus ne loquatur : an audax
Pythias emūcto lucrata Simone talentum
An cuſtos famuluſqꝫ dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen ſequar : vt ſibi quiuis

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112458-p0014-3
DFG

Speret idem: ſudet multum: fruſtraq; laboret
Auſus idem tantum ſeries iuncturaq; pollet:
Tantum de medio ſumptis accedit honoris.
Siluis deducti caueant me iudice Fauni:
Ne velut innati triuijs ac pene Forenſes
Aut nimium teneris iuuenentur verſibus vnq;
Aut immunda crepent ignominioſaq; verba
Offenduntur enim quibus eſt equus: ⁊ pater ⁊ res
Nec ſiquid fracti Ciceris probat ⁊ Nucis emptor
Aequis accipiunt animis: donant ve corona.
Syllaba longa breui ſubiecta vocatur iambus
Pes citus: vnde etiam trimetris accreſcere iuſſit
Nomen iambeis: cū ſenos redderet ictus:
Primus ad extremū ſimilis ſibi non ita pridem
Tardior: vt paulo grauiorq; veniret ad aures
Spondeos ſtabiles in iura paterna recepit
Commodus ⁊ patiens non vt de ſede ſecunda
Cederet aut quarta ſocialiter: hic ⁊ in Acci
Nobilibus trimetris apparet rarus ⁊ Enni:
In ſcenam miſſos magno cum pondere verſus
Aut opere celeris nimium curaq; carentis:
Aut ignorate premit artis crimine turpi:
Non quiuis videt immodulata poemata iudex
Et data romanis venia eſt indigna poetis.

Idcirco ne vager ſcribamq; licenter: an omnis
Viſuros peccata putem mea: tutus ⁊ intra
Spem venie cautus vitaui deniq; culpam:
Non laudem merui: vos exemplaria greca
Nocturna verſate manu: verſate diurna.
At veſtri proaui Plautinos ⁊ numeros ⁊
Laudauere ſales: nimiū pacienter vtrūq;
Ne dicam ſtulte mirati: ſi modo ego ⁊ vos
Scimus inurbanū lepido ſeponere dicto:
Legitimūq; ſonum digitis: callemus ⁊ aure.
Ignotū Tragice genus inueniſſe camene
Dicitur ⁊ plauſtris vexiſſe poemata Teſpis
Que canerent: agerentq; peruncti fecibus ora
Poſt hūc perſone palleq; repertor honeſte
Aeſchilus: ⁊ modicis inſtrauit pulpita tignis
Edocuit magnūq; loqui nitiq; Cothurno
Succeſſit vetus his comedia non ſine multa
Laude: ſed in vitium libertas excidit: ⁊ vim
Dignam lege regi lex eſt accepta: chorusq;
Turpiter obticuit ſublato iure nocendi.
Nil intemptatum noſtri liquere Poete:
Nec minimum meruere decus: veſtigia greca
Auſi deſerere: ⁊ celebrare domeſtica facta:
Vel qui pretextas: vel qui docuere togatas

Nec virtute foret clariſue potentius armis
Quam lingua latium: ſi non offenderet vnum
Quenqꝫ poetarum lime labor ⁊ mora: vos o
Pompilius ſanguis carmen reprehendite quod nō
Multa dies ⁊ multa litura coercuit: atqꝫ
Perfectum decies non caſtigauit ad vnguem.
Ingenium miſera quia fortunatius arte
Credit: ⁊ excludit ſanos Helicone poetas
Democritus: bona pars non vngues ponere curat
Non barbam: ſecreta petit loca: balnea vitat.
Nanciſcetur enim preciū nomenqꝫ Poete
Si tribus Anticyris caput inſanabile nunquā
Tonſori Lycino commiſerit: ob ego leuus
Qui purgo bilem ſub verni temporis hora
Non alius faceret meliora poemata: verum
Nil tanti eſt: ergo fungar vice cotis: acutum
Reddere que ferrum valet: exſors ipſa ſecandi
Munus ⁊ offitium nil ſcribens ipſe docebo
Unde parentur opes: quid alat formetqꝫ poetam
Quid deceat quid non quo virtus: quo ferat error
Scribendi recte ſapere eſt ⁊ principiū ⁊ fons
Rem tibi Socratice poterunt oſtendere charte
Verbaqꝫ prouiſam rem non inuita ſequentur.
Qui didicit: patrie quid debeat: ⁊ quid amicis

Quo ſit amore parens: quo frater amandus ⁊ hoſpes
Quod ſit conſcripti: quod iudicis officium: que
Partes in bellū miſſi ducis: ille profecto
Reddere perſone ſcit conuenientia cuiq;
Reſpicere exemplar vite morumq; iubebo
Doctum imitatorem ⁊ viuas hinc ducere voces.
Interdum ſpecioſa locis morataq; recte
Fabula nullius Veneris ſine pondere ⁊ arte
Valdius oblectat populū: meliuſq; moratur
Quam verſus inopes rerum nugeq; canore.
Graijs ingenium Graijs dedit ore rotundo
Muſa loqui preter laudem nullius auaris:
Romani pueri longis rationibus aſſem
Diſcunt in partes centum diducere: dicat
Filius Albini ſi de quicunce remota eſt
Vncia: quid ſuperat: poteras dixiſſe triens: en
Rem poteris ſeruare tuam: redit vncia: quid fit:
Semis: ad hec animos erugo ⁊ cura peculi
Cum ſemel imbuerit: ſperamus carmina fingi
Poſſe linenda cedro ⁊ leui ſeruanda cupreſſo:
Aut prodeſſe volunt aut delectare Poete:
Aut ſimul ⁊ iucunda ⁊ idonea dicere vite.
Quicquid precipies: eſto breuis: vt cito dicta
Percipiant animi dociles: teneantq; fideles:

Omne ſuperuacuū pleno de pectore manat
Ficta voluptatis cauſa ſint proxima veris:
Nec quodcūqꝫ velit: poſcat ſibi fabula credi
Neu pranſe Lamie viuū puerum extrahat aluo
Centurie ſeniorum agitant expertia frugis:
Celſi pretereunt auſtera poemata ramnes:
Omne tulit punctum: qui miſcuit vtile dulci:
Lectorem delectando / pariterqꝫ monendo:
Hic meret era liber Soſijs: hic ⁊ mare tranſit
Et longum noto ſcriptori prorogat euum.
Sunt delicta tamen: quibus ignouiſſe velimus
Nā neqꝫ chorda ſonū reddit quem vult manus ⁊ mens
Poſcentiqꝫ grauem perſepe remittit acutum
Nec ſemper feriet quodcūqꝫ minabitur arcus
Verū vbi plura nitent in carmine: non ego paucis
Offendar maculis: quas aut incuria fudit
Aut humana parum cauit natura: quid ergo eſt
Vt ſcriptor ſi peccat: idem librarius: vſqꝫ
(Quamuis eſt monitus) venia caret Cytharedus
Ridetur chorda qui ſemper oberrat eadem:
Si mihi qui multum ceſſat: fit Cherilus ille:
Quem bis terqꝫ bonum cum riſu miror: ⁊ idem
Indignor: quandoqꝫ bonus dormitat Homerus:
Verum operi longo fas eſt obrepere ſomnum

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112458-p0019-5

Ut Pictura Poeſis erit: que ſi propius ſtes
Te capiat magis: ⁊ quedam ſi longius abſtes:
Hec amat obſcurum: volet hec ſub luce videri
Iudicis argutum que non formidat acumen:
Hec placuit ſemel. hec decies repetita placebit.
O maior iuuenum / q̄uis ⁊ voce paterna
Fingeris ad rectum: ⁊ per te ſapis: hoc tibi dictum
Tolle memor: certis mediū eſt tollerabile rebus
Recte concedi: conſultus iuris ⁊ actor
Cauſarum mediocris abeſt virtute diſerti
Meſſale: neſcit quantum Caſſellius Aulus
Sed tamen in pretio eſt: mediocribus eſſe Poetis
Non homines: non dij non conceſſere columne
Ut gratas inter menſas Synphonia diſcors
Et craſſum vnguentū ⁊ Sardo cum melle papauer
Offendunt / poterat duci: quia cena ſine iſtis:
Sic animis natum inuentūq; poema iuuandis
Si paulum ſummo deceſſit: vergit ad imum
Ludere qui neſcit: campeſtribus abſtinet armis
Indoctuſq; pile diſciue trochiue quieſcat:
Ne ſpiſſe riſum tollant impune corone
Qui neſcit verſus tamen audet fingere: quid ni:
Liber ⁊ ingenuus preſertim cenſus equeſtrem
Summam nummorū vitioq; remotus ab omni

Tu nihil inūita dices facieſq; Minerua:
Id tibi iudicium eſt: ea mens: ſi quid tamen olim
Scripſeris: in Metij diſcedat iudicis aures
Et patris ⁊ noſtras nonumq; prematur in annū
Membranis intus poſitis delere licebit
Quod nō edideris: neſcit vox miſſa reuerti:
Silueſtres homines ſacer interpreſq; deorum
Cedibus: ⁊ victu fedo deterruit Orpheus
Dictus ab hoc lenire Tygres: rapidoſq; leones:
Dictus ⁊ Amphion Thebane conditor vrbis
Saxa mouere ſono teſtudinis: ⁊ prece blanda
Ducere quo vellet: fuit hec ſapientia quondam
Publica priuatis ſecernere: ſacra prophanis
Concubitu prohibere vago: dare iura maritis:
Oppida moliri: leges incidere ligno:
Sic honor ⁊ nomen diuinis vatibus atq;
Carminibus venit poſt hos inſignis Homerus
Dirceuſq; mares animos in Marcia bella
Verſibus exacuit: dicte per carmine ſortes
Et vite monſtrata via eſt: ⁊ gratia regum
Pyerijs tentata modis: luduſq; repertus
Et longum operum finis: ne forte pudori
Sit tibi muſa lyre ſollers ⁊ cantor Appollo.
Natura fiet laudabile carmen: an arte

Queſitum eſt: ego nec ſtudium ſine diuite vena
Nec rude quid proſit video ingeniũ: alterius ſic
Altera poſcit opem res: ⁊ coniurat amice.
Qui ſtudet optatam curſu contingere metam
Multa tulit fecitq́ʒ puer: ſudauit: ⁊ alſit
Abſtinuit Venere ⁊ Baccho qui pythia cantat
Tibicen didicit prius: extimuitq́ʒ magiſtrũ.
Nunc ſatis eſt dixiſſe ego mira poemata pango
Occupet extremum ſcabies: mihi turpe relinqui eſt
Et quod non didici ſane neſcire fateri:
Ut preco ad merces turbam qui cogit emendas:
Aſſentatores iubet ad lucrum ire Poeta
Diues agri diues poſitis in fenore nummis
Si vero eſt: vnctum qui recte ponere poſſit
Et ſpondere leui pro papauere ⁊ eripere atris
Litibus implicitum mirabor: ſi ſciet inter
Noſcere mendacem verumq́ʒ beatus amicũ
Tu ſeu donaris: ſeu quid donare velis cui
Nolito ad verſus tibi factos ducere plenum
Leticie: clamabit enim pulchre: bene: recte:
Palleſcet ſuper ijs etiam ſtillabit amice
Ex oculis rorem: ſaliet: tundet pede terram
Ut qui conducti plorant in funere: dicunt
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: ſic

Deriſor vero plus laudatore mouetur:
Reges dicuntur multis vrgere culullis
Et torquere mero quem proſpexiſſe laborant:
An ſit amicitia dignus ſi carmina condes
Nunq̄ te fallant animi ſub vulpe latentes:
Quintilio ſiquid recitares: corrige ſodes
Hoc aiebat: ⁊ hoc melius te poſſe negares:
Bis terqꝫ expertum fruſtra delere iubebat:
Et male tornatos incudi reddere verſus:
Si defendere delictum quam vertere malles
Nullum vltra verbum aut operam ſumebat inanem:
Quin ſi riuali teqꝫ ⁊ tua ſolus amares:
Vir bonus ⁊ prudens verſus reprendet inertes
Culpabit duros: incomptis allinet atrum
Tranſuerſo calamo ſignum: ambicioſa recidet
Ornamenta: parum claris lucem dare coget:
Arguet ambigue dictum: mutanda notabit:
Fiet Ariſtarchus: nec dicet cur ego amicum
Offendam in nugis: hec nuge ſeria ducent
In mala: deriſum ſemel exceptumqꝫ ſiniſtre
Vt mala quem ſcabies aut morbus regius vrget
Aut fanaticus error: ⁊ iracunda Diana:
Veſanum tetigiſſe timent: fugiuntqꝫ Poetam:
Qui ſapiunt: agitant pueri: incautiqꝫ ſequūtur.

Hic dūm ſublimis verſus ructatur ꝛ errat:
Si veluti merulis intentus decidit auceps
In puteum foueamq̃: licet (ſuccurrite) longum
Clamet io ciues: non ſit qui tollere curet:
Si curet quis opem ferre: ꝛ dimittere funem:
Qui ſcis an prudens huc ſe deiecerit: atq̃
Seruari nolit dicam ſiculiq̃ Poete
Narrabo interitum: Deus immortalis haberi
Dum cupit Empedocles: ardentem frigidus Ethnā
Inſiliit: ſit vis: liceatq̃ perire Poetis:
Inuitum qui ſeruat: idem facit occidenti
Nec ſemel hoc fecit: nec ſi retractus erit: iam
Fiet homo: ꝛ ponet famoſe mortis amorem
Nec ſatis apparet quur verſus factitet: vtrūm
Minxerit in patrios cineres: an triſte Bidental
Mouerit inceſtus: certe furit: ac velut vrſus
Obiectos cauee valuit ſi frangere clatros:
Indoctum doctumq̃ fugat recitator acerbus
Quem vero arripuit: tenet occiditq̃ legendo
Non miſſura cutem niſi plena cruoris Hirudo.

¶ TELOS.

Ode dicitur ... Hexrantis) ab ἀοιδή αειδω mutatis in ω cum iota subscripto. Ode dicitur aut monocolos, hoc est unius membri constans uno genere carminis; aut dicolos i. bimembris hoc est constans duobus generibus carminum. Aut tricolos i. trimembris constans tribus generibus carminum aut tetracolos i. quatuor generibus carminum constans. Dicitur etiam Ode Distrophos a δὶς i. bis στροφή mutatio, cum videlicet in secundo quoque versu fit variatio carminis, aut tetrastrophos cum in quarto quoque versu fit variatio. Versus ... metrum. Catalecticus opponitur etiam alius dicitur acatalectico, cui videlicet una acatalectus cui ... deest syllaba in fine eius pedis, nulla syllaba deest, eius metri in fine ... a quo metrum nomen habet.

Impreſſum Wittenburgi per Ioannem Gronenbergk. Anno a natali Chriſtiano 1512.

Item Hypercatalecticus qui unam syllabam aut etiam duas supra legitimum metri pedem in fine habet. Haec Ode est Dicolos distrophos. Primus quisque versus est heroicus Hexameter catalecticus. Secundus autem est Dactilicus dimeter, item catalecticus constans duobus dactilis et una syllaba.

Q. Horatij Flacci carminum liber IIII.

Diffugere nives, redeunt iam gramina campis,
Arboribusque comae.
Mutat terra vices: et decrescentia ripas,
Flumina praetereunt.
Gratia cum Nymphis geminisque sororibus audet
Ducere nuda choros.
Immortalia ne speres monet annus, et almum
Qua rapit hora diem.
Frigora mitescunt Zephyris: ver proterit aestas
Interitura: simul
Pomifer Autumnus fruges effuderit: et mox
Bruma recurrit iners.
Damna tamen celeres reparant caelestia Lunae:
Nos ubi decidimus
Quo pius Aeneas, quo Tullus dives et Ancus,
Pulvis et umbra sumus.
Quis scit an adijciant hodiernae crastina summae
Tempora di superi:
Cuncta manus avidas fugient haeredis amico
Quae dederis animo.

Argumentum.

Per Veris temporis descriptionem, et mutationem quatuor anni partium, monet nihil esse stabile in rebus humanis ... [illegible]

Homerus unam gratiarum vocat pasitheam. Harum diversa sunt genera. Nam quae maris sunt Nereinae sive Nereides appellantur, quae fontium Naiades, quae montium oreades nominantur, Nam ὄρος mons est. Sunt item Dryades sylvarum nymphae ἀπὸ τῆς δρυὸς i. quercus. Sunt et Hamadryades, quae cum arboribus nascuntur et occidunt. Sunt item Nymphae florum

Cum semel occideris, et de te splendida Minos
Fecerit arbitria:
Non Torquate genus, non te facundia, non te
Restituet pietas.
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum:
Nec Lethaea valet Theseus abrumpere caro
Vincula Perithoo.

Theseus filius Aegei Atenarum regis Perithoum filium Ixionis regis Lapitharum praecipua colebat amicitia; cum quo descendit ad inferos, ad rapiendum Plutoni Proserpinam, sed ibi Perithous occisus est: et captus à Plutone Theseus, qui tandem ab Hercule liberatus est.

Post mortem non esse spem redeundi in hanc vitam. Minos Jovis filius et Europae rex Cretensium, qui leges scripsit, fingitur iudex apud inferos, sic et frater eius Rhadamanthus. Hippolitum filium Thesei, equis discerptum, opera novercae suae, ad inferis suis in vitam, Diana per Aesculapium renovaverat, qui ob id fulmine ictus ... Sed obijt tandem iterum: non enim à dea perpetuo liberari à morte potuit.

Horatius libro secundo Carminum. Ode decima. ad Lycinium.

Rectius vives Lycini, neque altum
Semper urgendo: neque dum procellas
Cautus horrescis nimium premendo
Littus iniquum.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti; caret invidenda
Sobrius aula.

Saepius ventis agitatur ingens
Pinus: et celsae graviore casu
Decidunt turres: feriuntque summos
Fulmina montes.

Hanc mediocritatem Atheniensis Solon felicitatem habere posse Croeso Lydorum regi demonstravit. Nam cum hospes regis esset vir sapiens et illi Croesus divitias opesque suas et infinitas et varias res non pulcherrimas ostentaret, non tamen illas admiraretur Solon, interrogavit rex quem esse felicem putaret. Tellum inquit Atheniensem qui domunculam in suo agro haberet et illum tantum ut familiae victum suppeditaret, sic ille vixerit contentus suis ...

Similitudinibus tribus primam sumpsit à proceris arboribus. Alteram ab altis aedificijs. Tertiam ab excelsis montibus, ostendit, potentes in hac vita maioribus periculis esse expositos.

Quam sententiam tum demum approbavit Croesus cum se regno privatum videt. (Decidunt turres) Ita etiam potentes, maioribus periculis subiacerent et fortunae telis sunt expositi. (Et celsae turres) ... numerosa parabat, excelsa turris tabulatis, unde aliud esset. Casus, et impulsu praeceps immane ruinae.

6.01.86
78 L 1505
ULB Halle 3
004 086 147
Sb.
Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112458-p0027-5

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112458-p0028-1

D. ... tt

Witten... ...bergk.

...Ballenstedt.

...N. HALB.
EX.DON.
...EOD. SCHMID.